

повідних об'єктів, а тому розробляти та впроваджувати інноваційно-інвестиційні проекти розвитку в окремих регіонах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Олійник Я. Б. Основи екології: підручник. Київ: Знання, 2012. 558 с.
2. Офіційний сайт Світової асоціації вітрової енергетики. URL: <http://www.wwindea.org>.
3. Офіційний сайт Української вітроенергетичної асоціації URL: <https://uwea.com.ua/ua/>.
4. Щодо проведення розрахунків на ринку електричної енергії: Наказ Міністерства енергетики України від 04.03.2022 року № 104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0104922-22#Text>
5. Сайт Євроінтеграційного порталу. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/node/4510>.
6. Україна та енергетичне співтовариство: час настав? // Українська енергетика URL: <http://ua-energy.org/post/47319>.

Коноваленко Анастасія Юрївна,

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: д.ю.н., професор, професор кафедри аграрного,
земельного та екологічного права Гавриш Н. С.

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИВАТНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ

Особливе місце в суспільному та особистому житті громадян займає власність, адже практично кожна людина протягом життя стикається з тією чи іншою проблемою, пов'язаною з її майном. Крім того, власність є основою забезпечення життєздатності економіки країни та гарантією існування та розвитку всього суспільства. Право приватної власності та його дієві гарантії стоять у ряду найважливіших атрибутів правової демократичної держави. В свою чергу, це стосується і землі.

Якщо говорити про право приватної власності на землю, то воно було відроджене на території України в 1992 році і зазнало серйозної трансформації в подальші роки, а саме об'єктно-суб'єктивного складу та підстав і порядку набуття й припинення такого права.

Варто зазначити, що згідно законодавства України зі статтями 13 і 14 Конституції України та статтею 318 Цивільного Кодексу України право приватної власності на землю визнається такою ж рівноправною формою права власності як і державна та комунальна [1;2]. Визначення поняття «Право приватної власності на землю» можна розглядати в двох значеннях. В об'єктивному розумінні воно складає систему норм, які закріплюють коло суб'єктів та об'єктів зазначеного права, порядок та підстави його набуття та припинення, також, гарантії і обмеження у здійсненні права приватної власності на землю. Якщо розглядати це право в суб'єктивному розумінні то воно являє собою, гарантовану нормами дійсного законодавства здатність та можливість певної юридичної чи фізичної особи набувати та втілювати право приватної власності на окрему встановлену в натурі (в межах місцевості) земельну ділянку.

Повертаючись до системи норм приватної власності, потрібно звернути увагу, що суб'єктами права приватної власності на землю є фізичні і юридичні особи [2]. Якщо говорити про суб'єкти таких прав на землю, то ними також є юридичні особи, обсяг земельної правосуб'єктності яких залежить від організаційно-правової форми, форми права власності, на якій вони засновані. Немає обмежень щодо складу, кількості та вартості майна, яким можуть володіти фізичні та юридичні особи. Закони можуть обмежувати розміри земельних ділянок, які можуть перебувати у власності фізичних або юридичних осіб [2].

Об'єктом права приватної власності на землю є земельна ділянка. Цивільний кодекс України в ч.3 ст. 325 передбачає, що законом може бути встановлено деякі обмеження щодо розміру земельної ділянки, яка може перебувати у власності фізичних або юридичних осіб [2]. Розмір земельної ділянки у даній формі власності керується Земельним кодексом України.

Розглядаючи набуття права приватної власності на землю, можна зазначити декілька аспектів. Відповідно до законодавства України, необхідною умовою для набуття права приватної власності на земельну ділянку сільськогосподарського призначення є наявність громадянства України. Щодо безоплатної приватизації, то під час воєнного стану безоплатна передача державних і громадських земель у приватну власність була заборонена [3]. Іноземці та особи без громадянства можуть набувати у власність землі сільськогосподарського призна-

чення в межах населених пунктів та землі не сільськогосподарського призначення за межами населених пунктів, а також володіти приватною нерухомістю на цих землях. Ще однією умовою для набуття права власності на земельну ділянку є досягнення громадянином вісімнадцятирічного віку та повної дієздатності. Підстави для набуття права приватної власності на землю у фізичних та юридичних осіб дещо різні. Якщо говорити про фізичну особу, то вона може набувати право власності на земельну ділянку як з первинних підстав (перехід права власності на земельну ділянку при переході права власності на житловий будинок, будівлю або споруду, набувальна давність), так і з похідних підстав (спадкування, укладення цивільно-правових угод, приватизація, виділення в натурі (тобто на місцевості) земельної частки (паю),). Юридична ж особа може також набувати право власності на землю із первісних підстав (перехід права власності на земельну ділянку при переході права власності на житловий будинок, будівлю або споруду) та із похідних підстав (укладення цивільно-правових угод, приватизація, внесення земельних ділянок засновниками до статутного фонду, спадкування). При цьому перелік конкретних підстав не є вичерпним, оскільки законом можуть бути передбачені інші підстави набуття права приватної власності на землю.

Фізичні та юридичні особи мають право набувати землю за договорами ренти, оренди, дарування, спадкування та за іншими цивільно-правовими договорами. Укладення таких договорів здійснюється відповідно до Цивільного кодексу України з урахуванням вимог Земельного кодексу України. Статтею 132 ЗКУ передбачено, що угоди про перехід права власності на земельні ділянки укладаються в письмовій формі, нотаріально посвідчуються та державно реєструються.

Заслужують на увагу причини припинення права приватної власності на землю. Вони поділяються на примусові та добровільні. Право приватної власності на землю припиняється добровільно у разі рішення власника землі про передачу ділянки, добровільного виходу з права власності, смерті фізичної особи або ліквідації юридичної особи, яка є власником ділянки. Примусовими підставами припинення права приватної власності на землю є: звернення стягнення на землю на вимогу кредиторів; передача земельних ділянок для державних і громадських потреб; конфіскація за рішенням суду; іноземцям та особам без громадянства протягом року не допускається передача успадкованих земель сільськогосподарського призначення [4].

Також слід підкреслити головні проблеми права приватної власності на землю в Україні. Взагалі, приватна власність забезпечує добробут та стабільність суспільства. Проте, це не виключає наявності проблем. До них можна віднести той факт, що дана сфера є досить корумпованою. Найпоширенішими злочинами в цій сфері є одержання хабара за виготовлення офіційних документів для незаконного перерозподілу, сприяння безоплатній передачі права власності на землю, сприяння та прискорення процесу прийняття рішення місцевою радою про затвердження проектів відведення земельної ділянки під забудову, зміну цільового призначення цих ділянок [5].

Таким чином, право приватної власності являє собою можливість та здатність фізичної або юридичної особи набувати та реалізовувати право власності на певну земельну ділянку. Важливо звернути увагу на те, що набуття права приватної власності може здійснюватися різними шляхами, так само і припинятися за різних підстав. Потрібно пам'ятати, що в наш час існує безліч проблем приватної власності на землю, та намагатися віднайти шляхи їх вирішення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України: прийнятий 16 січня 2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
3. Чи можна приватизувати землю під час війни. URL: <https://zib.com.ua/ua/153106.html>
4. Земельний кодекс України: прийнятий 25 жовтня 2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3-4. Ст. 27.
5. Н. В. Бондарчук. Проблеми права власності на землю в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 3. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/4312/1/KUP_2012_3_289-292.pdf